

**31 dekabr 2011-ci il tarixinə
Maliyyə Hesabatları**

31 dekabr 2011-ci il tarixinə

Maliyyə Hesabatları

KPMG Azerbaijan Limited
Kempinski Hotel Badamdar,
Ofis binası, 4-cü mərtəbə
M.Müsviq küçəsi 1C
AZ1006, Bakı, Azərbaycan

Telefon +994 (12) 404 8910/11
Faks +994 (12) 404 8914
Internet www.kpmg.az

Müstəqil auditorların hesabatı

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinə və Azərbaycan İpoteka Fondunun Rəhbərliyinə:

Biz Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondunun ("Fond") 31 dekabr 2011-ci il tarixinə olan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatı və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə məcmu gəlir haqqında hesabat, kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat və pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabatdan, eləcə də əsas uçot siyasətinin və digər izahedici qeydlərin xülasəsindən ibarət olan maliyyə hesabatlarının auditini apardıq.

Maliyyə hesabatları üzrə rəhbərliyin məsuliyyəti

Rəhbərlik hazırkı maliyyə hesabatlarının Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə, habelə saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq əhəmiyyətli təhriflərin müşahidə olunmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi üçün rəhbərliyin qənaətinə əsasən zəruri sayılan daxili nəzarət sistemina görə məsuliyyət daşıyır.

Auditorun məsuliyyəti

Bizim məsuliyyətimiz apardığımız audit əsasında həmin maliyyə hesabatları üzrə rəy bildirməkdir. Biz audit yoxlamasını Beynəlxalq Audit Standartlarına uyğun olaraq aparmışıq. Həmin Standartlar bizdən etik tələblərə riayət etməyimizi eləcə də maliyyə hesabatlarında əhəmiyyətli təhriflərin olmadığına kifayət tərzdə əminliyin əldə edilməsi üçün auditə planlaşdırmağımızı və aparmağımızı tələb edir.

Audit zamanı maliyyə hesabatlarındakı məbləğ və açıqlamalara dair audit sübutlarının əldə olunması üzrə prosedurlar yerinə yetirilir. Prosedurlar auditorun mülahizəsi, habelə maliyyə hesabatlarında saxtakarlıq və ya səhv nəticəsində yaranmasından asılı olmayaraq mühüm təhrif risklərinin qiymətləndirilməsindən asılıdır. Həmin riskləri qiymətləndirərkən, auditor şəraitə uyğun olaraq audit prosedurlarının planlaşdırılması məqsədilə müəssisənin daxili nəzarət sistemini, həmin sistemin effektivliyi barədə rəy bildirmək üçün deyil, müəssisə tərəfindən maliyyə hesabatlarının hazırlanması və düzgün təqdim edilməsi ilə əlaqədar olaraq nəzərdən keçirir. Auditə, həmçinin rəhbərlik tərəfindən tətbiq edilən mühasibat uçotu qaydalarının müvafiqliyinin və irəli sürülmüş mühasibat təxminlərinin əsaslı olduğunun qiymətləndirilməsi, habelə maliyyə hesabatlarının ümumi təqdimatının təhlili daxildir.

Biz hesab edirik ki, əldə etdiyimiz audit sübutu audit rəyimizi bildirmək üçün yetərli və müvafiq əsası təmin edir.

Rəy

Bizim rəyimizcə, əlavə edilən maliyyə hesabatları Fondun 31 dekabr 2011-ci il tarixinə maliyyə vəziyyətini və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə nəticələrini və pul vəsaitlərinin hərəkətini bütün əhəmiyyətli aspektlər baxımından Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Standartlarına uyğun olaraq düzgün əks etdirir.

Sair məsələ

Fondun 31 dekabr 2010-cu il tarixinə və həmin tarixdə başa çatmış il üzrə maliyyə hesabatları digər auditorlar tərəfindən yoxlanılmış və həmin hesabatlar üzrə 28 aprel 2011-ci il tarixli şərtsiz audit rəyi bildirilmişdir.

KPMG Azerbaijan Limited

8 oktyabr 2012-ci il

KPMG Azerbaijan Limited şirkətinin müstəqil auditoru Qənimət Şirvanlı Akasov
şirkətin bu ölkədə Azərbaycan Respublikasında Qeydiyyatçıya uyğun olaraq
qeydiyyatdan keçmiş şirkətdir və KPMG Europe LLP-ın üzvü müəssisəsi və KPMG
International Cooperative ("KPMG International"), İsvitseriya şirkətinin üzvü olaraq
KPMG müstəqil bir şirkətlər şəbəkəsinə aiddir.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu
31 dekabr 2011-ci il tarixində başa çatmış il üzrə Məcmu Gəlir haqqında Hesabat

	Qeydlər	2011 AZN	2010 AZN
Faiz gəlirləri	4	11,706,853	8,017,998
Faiz xərcləri	4	(5,254,495)	(2,836,208)
Xalis faiz gəlirləri		6,452,358	5,181,790
Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər	5	(489,475)	(974,032)
Haqq və komissiya xərcləri	6	(173,078)	(94,600)
Digər gəlirlər		451,938	456,896
Əməliyyat gəlirləri		6,241,743	4,570,054
İnsan resursları üzrə xərclər	7	(1,455,084)	(1,156,094)
Digər ümumi və inzibati xərclər	8	(1,124,188)	(954,575)
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir		3,662,471	2,459,385

4-41-ci səhifələrdə əks olunmuş maliyyə hesabatları 8 oktyabr 2012-ci il tarixində Fondun rəhbərliyi tərəfindən təsdiqlənərək imzalanmışdır:

Fəxri Kazımov
İcraçı direktor

Təranə Nuriyeva
Baş mühasib

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu
31 dekabr 2011-ci il tarixinə Maliyyə Vəziyyəti haqqında Hesabat

	Qeydlər	2011 AZN	2010 AZN
AKTİVLƏR			
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9	2,232,915	1,032,557
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	10	32,062,028	22,661,111
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	11	19,119,550	14,996,729
İpoteka kreditləri	12	278,078,357	193,047,398
Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	13	9,065,506	8,874,117
Digər aktivlər	14	1,208,291	22,295
Cəmi aktivlər		341,766,647	240,634,207
ÖHDƏLİKLƏR			
Buraxılmış qiymətli kağızlar	15	210,055,131	132,131,138
Digər öhdəliklər	16	7,984,769	8,438,793
Cəmi öhdəliklər		218,039,900	140,569,931
KAPİTAL VƏ DÖVLƏTƏ AİD OLAN MƏBLƏĞ			
Dövlət büdcəsindən ayırmalar	17	116,000,000	96,000,000
Bölüşdürülməmiş mənfəət		7,726,747	4,064,276
Cəmi kapital və dövlətə aid olan məbləğ		123,726,747	100,064,276
Cəmi öhdəliklər və kapital		341,766,647	240,634,207

Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edən Qeydlərlə birgə oxunur.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu
31 dekabr 2011-ci il tarixinə Pul Vəsaitlərinin Hərəkəti haqqında Hesabat

	Qeydlər	2011 AZN	2010 AZN
ƏMƏLİYYAT FƏALİYYƏTLƏRİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Alınmış faizlər		10,732,440	7,038,475
Ödənilmiş faizlər		(4,747,501)	(1,841,140)
Ödənilmiş haqq və komissiya		(173,078)	(94,600)
Digər gəlirlər		3,626	6,884
İnsan resursları üzrə xərclər		(1,444,752)	(1,197,016)
Digər ümumi və inzibati xərclər		(337,277)	(269,161)
Əməliyyat aktivlərində (artım) azalma			
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər		(9,000,000)	(1,000,000)
İpoteka kreditləri		(84,820,949)	(90,537,584)
Digər aktivlər		(10,047)	10,373
Əməliyyat öhdəliklərində artım (azalma)			
Digər öhdəliklər		(6,445)	(3,695)
Əməliyyatlardan daxil olan pul vəsaitləri		(89,803,983)	(87,887,464)
İNVESTISIYA FƏALİYYƏTLƏRİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların alınması		(6,022,200)	(11,036,000)
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyaların ödənilməsi		1,887,318	24,936
Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlərin alınması		(1,027,594)	(96,214)
Qeyri-maddi aktivlərin alınması üçün qabaqcadan ödənişlər		(1,177,391)	-
İnvestisiya fəaliyyətində istifadə edilən pul vəsaitləri		(6,339,867)	(11,107,278)
MALİYYƏ FƏALİYYƏTLƏRİ ÜZRƏ PUL VƏSAİTLƏRİNİN HƏRƏKƏTİ			
Dövlət büdcəsindən ayırmalar		20,000,000	16,842,912
Borç qiymətli kağızların buraxılması	17	77,344,208	82,062,568
Maliyyə fəaliyyətində istifadə edilən pul vəsaitləri		97,344,208	98,905,480
Pul vəsaitlərində və onların ekvivalentlərində xalis artım (azalma)		1,200,358	(89,262)
İlin əvvəlinə pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri		1,032,557	1,121,819
İlin sonuna pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	9	2,232,915	1,032,557

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat maliyyə hesabatlarının tərkib hissəsini təşkil edən Qeydlərlə birgə oxunur.

Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu
31 dekabr 2011-ci il tarixinə Kapitalda Dəyişikliklər haqqında Hesabat

AZN	Dövlətə aid olan		
	Dövlət ayırmaları	Bölüşdürülməmiş mənfəət	Cəmi
1 yanvar 2010-cu il tarixinə qalıq	79,157,088	1,604,891	80,761,979
Dövlət büdcəsindən ayırmalar (Qeyd 17)	16,842,912	-	16,842,912
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir	-	2,459,385	2,459,385
31 dekabr 2010-cu il tarixinə qalıq	96,000,000	4,064,276	100,064,276
Dövlət büdcəsindən ayırmalar (Qeyd 17)	20,000,000	-	20,000,000
İl üzrə mənfəət və cəmi məcmu gəlir	-	3,662,471	3,662,471
31 dekabr 2011-ci il tarixinə qalıq	116,000,000	7,726,747	123,726,747

1 Giriş

(a) Təşkilat və onun fəaliyyəti

Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondunun ("Fond") maliyyə hesabatlarını əks etdirir. Fond Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 16 sentyabr 2005-ci il tarixli 299 sayılı Fərmanı ilə yaradılmış, 22 dekabr 2005-ci il tarixli 339 sayılı Fərman ilə "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı nəzdində Azərbaycan İpoteka Fondu haqqında Əsasnamə" təsdiq edilmişdir. Fondun əsas fəaliyyəti uzunmüddətli ipoteka kreditləşməsi vasitəsilə əhalinin yaşayış sahəsi ilə təmin edilməsi mexanizmini yaratmaq və ipoteka kreditləşməsinə yerli və xarici maliyyə resurslarının cəlb olunmasına köməklik göstərməkdən ibarətdir.

Fond əhaliyə birbaşa ipoteka kreditlərinin verilməsi ilə məşğul olmur. Fondun fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı (ARMB) tərəfindən tənzimlənir.

Fondun ofisi AZ1014, Azərbaycan Respublikası, Bakı şəhəri, Bül-bül prospekti 40 qeydiyyat ünvanında yerləşir.

Fondun Azərbaycan Respublikasının Naxçıvan Muxtar Respublikasında yerləşən bir filialı vardır. Fondun aktivləri və öhdəlikləri Azərbaycan Respublikasında yerləşir.

Fondun fəaliyyəti ipoteka proqramının tələbləri ilə sıx bağlıdır. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar 21-ci Qeyddə ətraflı şəkildə göstərilmişdir.

2011-ci il tarixində "Fitch Ratings" beynəlxalq reyting agentliyi ölkənin uzunmüddətli xarici və yerli valyutada suveren reytinginin "BBB-" sabit proqnozundan müsbət proqnoza doğru artırması ilə əlaqədar olaraq, agentlik Fondun kredit reytingini ölkənin reytinginə bərabərləşdirmiş, yəni Fondun uzunmüddətli xarici və yerli valyutada reytingi "BBB-" sabit proqnozundan müsbət proqnozaqədər artırılmışdır.

(b) Biznes mühiti

Azərbaycanda biznes mühiti

Fondun fəaliyyəti, əsasən, Azərbaycan Respublikasının ərazisində həyata keçirilir. Beləliklə, Fond Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və maliyyə bazarlarında inkişafda olan bazar iqtisadiyyatının xüsusiyyətləri ilə səciyyələnən risklərə məruz qalır. Ölkədə hüquqi-normativ və vergi rejimlərinin inkişafı davam edir. Onların müddəalarının həm fərqli təsvirləri, həm də tez-tez dəyişdirilməsi müşahidə olunur. Bütün bunlar Azərbaycan Respublikasında fəaliyyət göstərən müəssisələrin müxtəlif çətinliklərlə üzləşməsinə səbəb ola bilər ki, bu da əhalinin maddi durumuna, o cümlədən ipoteka kreditlərinin qaytarılması vəziyyətinə təsir edə bilər. Maliyyə hesabatlarında Azərbaycan Respublikasındakı biznes mühitinin Fondun fəaliyyətinə və maliyyə vəziyyətinə birbaşa və dolaylı təsirinə Fondun rəhbərliyinin verdiyi qiymət əks olunur. Gələcəkdə biznes mühiti rəhbərliyin cari qiymətləndirməsindən fərqlənə bilər.

2 Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları

(a) Uyğunluq haqqında hesabat

Hazırkı hesabatla əlavə edilən maliyyə hesabatları Beynəlxalq Maliyyə Hesabatları Standartlarına (BMHS) uyğun olaraq hazırlanmışdır.

(b) Qiymətləndirmənin əsasları

Maliyyə hesabatları ilkin dəyər uçotuna əsasən hazırlanmışdır.

2 Maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsinin əsasları (davamı)

(c) Funksional və təqdimat valyutası

Fondun funksional valyuta vahidi Azərbaycan Manatıdır (AZN) ki, Azərbaycan Respublikasının milli valyutası olaraq baş verən hadisələrin əksəriyyətini və onlarla bağlı vəziyyətlərin iqtisadi mahiyyətini əks etdirir.

AZN həmçinin hazırkı maliyyə hesabatlarının məqsədləri üçün təqdimat valyutasıdır.

AZN ilə ifadə edilən maliyyə məlumatları ən yaxın tam rəqəmədək yuvarlaqlaşdırılmışdır.

(d) Ehtimalların və mülahizələrin tətbiqi

BMHS-a uyğun maliyyə hesabatlarının hazırlanması rəhbərlikdən uçot siyasətinə və təqdim edilmiş aktivlərin, öhdəliklərin, gəlir və xərclərin məbləğinə təsir göstərən ehtimalların, fərziyyələrin və mülahizələrin irəli sürülməsini tələb edir. Faktiki nəticələr həmin ehtimallardan fərqlənə bilər.

Ehtimallar və fərziyyələr mütləq qaydada nəzərdən keçirilir. Mühəsiblik ehtimallarında dəyişikliklər həmin dəyişikliklərin edildiyi dövrdə və təsir göstərdikləri hər hansı gələcək dövrlərdə əks olunur.

Ehtimallarda ciddi qeyri-müəyyənliklər və uçot siyasətinin tətbiq edilməsində vacib mühakimələr haqqında məlumat aşağıdakı qeydlərdə əks olunur:

- Kreditlərin dəyərsizləşməsi üzrə ehtimallar – Qeyd 12
- Maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərləri üzrə ehtimallar – Qeyd 22

(e) Uçot siyasətində və təqdimatda dəyişikliklər

1 yanvar 2011-ci il tarixindən etibarən Fondun uçot siyasəti aşağıdakı sahələrdə dəyişdirilmişdir:

- 1 yanvar 2011-ci il tarixindən etibarən Fond, BMUS 24-ün (2009-cu ildə dərc edilmişdir) - *Əlaqəli Tərəflərlə Aparılmış Əməliyyatların Açıqlaması* - düzəliş edilmiş versiyasını retrospektiv qaydada tətbiq etmişdir. Bu tədbirin əlaqəli tərəflərlə aparılmış əməliyyatların açıqlamasına ciddi təsiri olmayıb;
- 1 yanvar 2011-ci il tarixindən etibarən Fond, BMHS 7-yə - *"Maliyyə alətləri: Açıqlamalar"* - 2010-cu ildə dərc edilmiş BMHS-lərin *Təkmilləşdirilməsi Paketi* daxilində dərc edilmiş məhdud düzəlişləri retrospektiv qaydada tətbiq etmişdir. Həmin düzəlişlər, əsasən, girov və digər kredit təminatları üzrə açıqlamalara, habelə digər hallarda vaxtı keçmiş və ya keyfiyyətsiz kateqoriyasına düşəcək şərtləri dəyişdirilmiş aktivlərə aiddir.

3 Əsas uçot siyasəti

Aşağıdakı uçot siyasəti, Qeyd 2(e)-də izahı verilən uçot siyasətinə dəyişikliklər istisna olmaqla, hazırkı maliyyə hesabatlarında əks edilmiş bütün dövrlərə ardıcıl qaydada Fond tərəfindən tətbiq olunur.

(a) Xarici valyuta

Xarici valyuta ilə əməliyyatlar əməliyyat tarixindəki valyuta məzənnələrinə uyğun Fondun müvafiq funksional valyutasına çevrilir. Xarici valyutada olan monetar aktiv və passivlər hesabat tarixinə həmin tarixdə mövcud olan məzənnəyə əsasən funksional valyutaya çevrilir. Monetar maddələr üzrə xarici valyuta gəliri ya zərəri dövrün əvvəlinə olan və dövr ərzində effektiv faiz və ödənişlərə uyğunlaşdırılmış funksional valyutada amortizasiya edilmiş dəyərə dövrün sonuna mövcud olan valyuta məzənnəsi ilə çevrilmiş xarici valyutanın amortizasiya edilmiş dəyəri arasındakı fərkdir. Xarici valyutalarda ədalətli dəyərə ölçülən qeyri-monetar aktivlər və passivlər ədalətli dəyərin müəyyən olunduğu tarixdə mövcud olan valyuta məzənnəsinə əsasən funksional valyutaya çevrilir. Xarici valyutada ilkin dəyəri ilə ölçülən qeyri-monetar maddələr əməliyyat günündə mövcud olan valyuta məzənnəsini istifadə etməklə çevrilir. Çevrilmə zamanı ortaya çıxan xarici valyuta fərqləri, digər məcmu gəlir hesabatında tanınan satıla bilən investisiya qiymətli kağızları və uyğun pul axını hedclərindən yaranan xarici valyuta fərqləri istisna olmaqla, mənfəət və zərər hesabatında tanınır.

(b) Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitlərinə və onların ekvivalentlərinə əldə olan nağd pul və sikkələr, ARMB-da saxlanılan müxbir hesablar daxildir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda amortizasiya olunmuş dəyərdə tanınır.

(c) Maliyyə alətləri

(i) Təsnifat

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərə tanınan maliyyə alətlərinə aşağıdakı maliyyə aktivləri və öhdəlikləri daxildir:

- yaxın müddət ərzində əsaslı şəkildə satış və ya yenidən alınma məqsədilə əldə olunan və ya yaradılan alətlər;
- birgə idarə olunan və qısamüddətli gəlirliyi ilə seçilən müəyyən maliyyə alətləri portfelinin bir hissəsi olan alətlər;
- derivativ maliyyə alətləri (təyin olunmuş və səmərəli hecinq vasitələri olan derivativ maliyyə alətləri istisna olmaqla) və ya;
- ilkin tanıma zamanı mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərə tanınan alətlər.

Fond maliyyə aktiv və öhdəliklərini mənfəət və zərər vasitəsilə ədalətli dəyərə tanıya bilər:

- aktivlərin və öhdəliklərin idarə edilməsi, qiymətləndirilməsi və daxili uçotu ədalətli dəyər əsasında aparılır;
- bu cür təsnifat artan mühasibatlıq uyğunsuzluqlarını aradan qaldırır və ya əhəmiyyətli dərəcədə azaldır, yaxud;
- aktivin və ya öhdəliyin tərkibinə müqavilə əsasında tələb olunacaq pul vəsaitlərinin hərəkətini əhəmiyyətli dərəcədə dəyişən derivativ vəsait daxildir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Bütün ticari derivativlərin xalis dəyəri (müsbət ədalətli dəyər), habelə alınmış opsiyonlar, aktivlərdə debitor borcu kimi əks olunur. Bütün ticari derivativlərin xalis dəyəri (mənfi ədalətli dəyər), habelə silinmiş opsiyonlar, öhdəliklərdə kreditor borcu kimi əks olunur.

Rəhbərlik maliyyə alətlərinin həmin kateqoriyada təsnifləşdirilməsinin müvafiqliyini onlar uçota alındığı zaman müəyyən edir. Derivativ maliyyə alətlərinin və uçota alındığı zaman ədalətli dəyər əsasında mənfəətə və ya zərərlərə aid edilmiş maliyyə alətlərinin "ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərər kateqoriyası" təsnifatı dəyişdirilə bilməz. Kreditlər və debitor borcu meyarlarına cavab verən maliyyə aktivlərinin "ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərərlər" yaxud "satıla bilən" təsnifatı o zaman dəyişdirilə bilər ki, Fondun onları gələcəkdə və ya ödəniş tarixinədək özündə saxlamaq həm niyyəti, həm də imkanları olsun. Digər maliyyə alətlərinin "ədalətli dəyər əsasında mənfəət və ya zərər" təsnifatı yalnız çox nadir hallarda dəyişdirilə bilər. Bu cür hallar qeyri-adi xarakteri olan və yaxın gələcəkdə təkrarlanması ehtimal olunmayan tək bir hadisə nəticəsində yaranı bilər.

Kreditlər və debitor borcları aktiv bazarda qiymətləri göstərilməyən, sabit və ya müəyyən edilə bilən ödənişlərə malik olan qeyri-derivativ maliyyə aktivləridir. Aşağıdakı kateqoriyalar bu təsnifata daxil deyil:

- Fond dərhal və ya yaxın müddətdə satmaq niyyətindədir;
- Uçota alındığı zaman ədalətli dəyər əsasında mənfəətə və ya zərərlərə aid edilir;
- Uçota alındığı zaman satıla bilən kateqoriyasına aid edilir, yaxud;
- Kredit pisləşməsi səbəbi istisna olmaqla, tam olaraq ilkin investisiya əsaslı şəkildə Fond tərəfindən bərpa edilməyə bilər.

Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar sabit və ya müəyyən edilə bilən ödənişə və dəyişməz ödəmə müddətinə malik olan və Fondun ödəniş tarixinədək saxlamaq üçün müsbət niyyəti və bacarığının olduğu qeyri-derivativ aktivlərdir. Aşağıdakı kateqoriyalar bu təsnifata aid deyil:

- İlkin tanınma zamanı mənfəət və ya zərər yəsitəsilə ədalətli dəyərlə tanınan alətlər kimi təyin edilir;
- Satıla bilən aktivlər kimi təyin edilir, yaxud;
- Kreditlər və debitor borclarının tərifinə uyğun gəlir.

(ii) *Maliyyə alətlərinin tanınması*

Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri, Fondun alətin müqavilə şərtlərinin tərəfdaşı kimi çıxış etdiyi andan maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda tanınır. Maliyyə aktivlərinin bütün müntəzəm alışları hesablaşma tarixinə müvafiq olaraq uçota alınır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

(iii) *Maliyyə aktivlərinin qiymətləndirmə üsulları*

Maliyyə aktivləri və ya öhdəlikləri ilk əvvəl ədalətli dəyərle və ədalətli dəyəri mənfəət və zərər vasitəsi ilə tanınmayan maliyyə aktivləri və ya öhdəliyi olarsa, həmin maliyyə aktivinin və ya öhdəliyinin alınmasına və ya buraxılmasına birbaşa aid olan əməliyyat xərcləri üzərinə əlavə olunmaqla ölçülür.

İlkin tanınmadan sonra isə maliyyə aktivləri və derivativlər, həmin maliyyə aktivlərinin və derivativlərin satışı və ya silinməsi ilə əlaqəli əməliyyat xərcləri çıxılmadan ədalətli dəyərle ölçülür. Lakin istisna halları aşağıdakılar təşkil edir:

- Effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyərle qiymətləndirilmiş kredit və debitor borcları;
- Effektiv faiz üsulu ilə amortizasiya edilmiş dəyərle qiymətləndirilmiş ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar;
- Aktiv bazarda təklif qiyməti olmayan və ədalətli dəyəri etibarlı şəkildə qiymətləndirilə bilinməyən ilkin dəyərle qiymətləndirilmiş kapital (səhm) investisiyaları.

Mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərle tanınan və ya tanınmasının dayandırılması uyğun olmayan, uçotu ədalətli dəyər əsasında aparılan maliyyə aktivinin köçürməsindən yaranan bütün maliyyə öhdəlikləri amortizasiya edilmiş dəyərle qiymətləndirilir.

(iv) *Amortizasiya olunmuş dəyər*

Maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin amortizasiya edilmiş dəyəri həmin maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin ilkin dəyərindən əsas ödənişlər və dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar çıxılaraq və ilkin dəyərle ödəmə dəyəri arasındakı fərqlərin effektiv faiz üsulu ilə ümumi amortizasiyası çıxılmaqla yaxud üstə gəlməklə qiymətləndirilir. İlkin əməliyyat xərcləri daxil olmaqla, mükafatlar və diskontlar alətin balans dəyərinə daxil edilir və həmin alətin effektiv faiz dərəcəsinə əsasən amortizasiya edilir.

(v) *Ədalətli dəyərin müəyyənləşdirilməsi prinsipləri*

Ədalətli dəyər əməliyyatın həyata keçirilməsində maraqlı olan, yaxşı məlumatlandırılmış və bir birindən asılı olmayan alıcı və satıcı arasında aktivin mübadilə edilə bilən və ya öhdəliyin yerinə yetirildiyi məbləğdir.

Uyğun olduğu halda Fond alətin ədalətli dəyərini aktiv bazarda həmin alət üçün mövcud olan bazar qiyməti ilə qiymətləndirir. Əgər bazar qiymətləri haqqında hazır və müntəzəm şəkildə əldə edilə bilən məlumat mövcuddursa və həmin qiymətlərlə könüllü şəkildə bazar şərtləri çərçivəsində həyata keçirilən real və müntəzəm əməliyyatlar varsa, bazar aktiv hesab edilir.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Maliyyə aləti üçün bazar aktiv deyilsə, Fond ədalətli dəyəri qiymətləndirmə üsulundan istifadə etməklə təyin edir. Qiymətləndirmə metodlarına yaxşı məlumatlandırılmış, maraqlı tərəflər (əgər varsa) arasında son əməliyyatlardan istifadə, əsasən eyni olan digər alətlərin cari ədalətli dəyərində istinad, diskontlaşdırılmış pul vəsaitləri axınının təhlilləri və seçim qiymət modelləri aiddir. Seçilmiş qiymətləndirmə üsulu bazar məlumatlarında maksimum istifadə edilir, Fonda məxsus olan ehtimallara mümkün qədər az əsaslanır, bazar iştirakçılarının qiymət qoyarkən nəzərə aldıkları bütün faktorları özündə birləşdirir və maliyyə alətlərinin qiymətləndirilməsi üçün qəbul edilmiş iqtisadi metodlarla uyğun olur. Qiymətləndirmə metodlarında istifadə edilən məlumatlar məqsədyönlü şəkildə bazar gözləntilərini əks etdirir və maliyyə alətlərinə xas risk-mükafat faktorlarını qiymətləndirir.

Maliyyə alətinin ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərinin ən yaxşı sübutu əməliyyat qiymətidir, yəni verilən və ya qəbul edilən məbləğin ədalətli dəyəri, bir halda ki həmin alətin ədalətli dəyəri eyni alətdə digər müşahidə olunan cari bazar əməliyyatları ilə müqayisədə sübut olunur (yəni modifikasiya edilməmiş) və ya yalnız müşahidə edilə bilən bazarlardan olan məlumatları özündə cəmləyən məlumat qiymətləndirmə metoduna əsaslanır. Əməliyyat qiyməti ilkin tanınma zamanı ədalətli dəyərin ən yaxşı sübutunu təmin edirsə, maliyyə aləti ilk olaraq əməliyyat qiymətində tanınır və həmin qiymətlə qiymətləndirmə metodu nəticəsində təyin edilən dəyər arasındakı fərq alətin istifadə müddəti ərzində uyğun əsasla qiymətləndirmə tam olaraq bazar məlumatı ilə əsaslanmağından yaxud əməliyyatın bağlanması tarixindən gec olmayaraq, mənfəət və zərər hesablarında tanınır.

Aktivlər və açıq uzun müddətlər təklif qiyməti ilə qiymətləndirilir; öhdəliklər və açıq qısa müddətlər tələb qiyməti ilə qiymətləndirilir. Fondun əvəzlənən risk müvqeyi olduğu halda orta bazar qiymətləri əvəzlənən risk müvqələrini hesablamaq üçün istifadə olunur, tələb və ya təklif qiymət düzəlişləri yalnız müvafiq olaraq xalis açıq müvqeyə tətbiq olunur. Ədalətli dəyərlər alətin kredit riskini əks etdirir, Fondun və uyğun kontragentin kredit riskini nəzərə almaq üçün düzəlişləri özündə cəmləyir. Modellərin istifadəsi nəticəsində alınan ədalətli dəyər ehtimalları üçüncü tərəf bazar iştirakçısının əməliyyatlara qiymət qoyulmasında nəzərə alacağı likvidlik riski və model qeyri-müəyyənliyi kimi digər faktorları da nəzərə alır.

(vi) Sonrakı qiymətləndirmə nəticəsində yaranan gəlir və zərərlər

Maliyyə aktivləri və ya öhdəliyinin ədalətli dəyərindəki dəyişiklikdən yaranan gəlir və ya zərərlər aşağıdakı qaydada tanınır:

- mənfəət və ya zərər vasitəsilə ədalətli dəyərlə təsnif olunan maliyyə aləti üzrə gəlir və ya zərər mənfəət və ya zərərdə tanınır;
- satıla bilən maliyyə aktivləri üzrə gəlir və ya zərərlər həmin aktivin tanınmasının dayandırıldığı müddətə qədər kapitalda digər məcmu gəlir kimi tanınır (satıla bilən maliyyə alətlərinin dəyərsizləşməsi nəticəsində yaranan zərərlər və xarici valyuta ilə əməliyyatlarından yaranan gəlir və zərərlər istisna olmaqla) və tanınma dayandırıldığı zaman həmin aktiv üzrə qabaqca kapitalda tanınmış bütün gəlir və ya zərərlər mənfəətə və ya zərərdə tanınır. Satıla bilən maliyyə aktivləri üzrə hesablanan faiz gəlirləri və ya xərcləri effektiv faiz dərəcəsi üsulu ilə müvafiq olaraq mənfəət və ya zərərdə tanınır.

Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçotu aparılan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri və amortizasiya prosesində olan maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə gəlirlər və ya zərərlər həmin maliyyə aktivlərinin və ya öhdəliklərinin tanınmasının dayandırıldığı və ya keyfiyyətinin pisləşdiyi zaman mənfəət və ya zərərdə tanınır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

(vii) *Maliyyə aktivlərinin tanınmasının dayandırılması*

Fond, maliyyə aktivindən gələn pul hərəkətinə müqavilə öhdəliyi bitdikdən sonra, maliyyə aktivini əməliyyat zamanı satarkən həmin aktivin sahibliyi ilə bağlı bütün risk və mükafatları ötürdüüyü və ya Fond həmin aktivin sahibliyi ilə bağlı bütün risk və mükafatları saxlamadığı və digərlərinə ötürmədiyi hallarda həmin maliyyə aktivinin tanınmasını dayandırır. Ötürülmüş maliyyə aktivində silinmə üçün yararlı Fond tərəfindən saxlanılan yaxud yaradılan hər hansı bir pay maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda ayrıca aktiv, yaxud öhdəlik kimi tanınır. Fond maliyyə öhdəliyinin müqavilə öhdəliyi bitdiyi yaxud, ləğv olunduğu zaman həmin öhdəliyin tanınmasını dayandırır.

Fond maliyyə vəziyyəti hesabatında tanınan aktivləri ötürən, lakin həmin aktivlər üzrə risk və mükafatları bütövlükdə, yaxud onların bir hissəsini öz nəzarətində saxladığı əməliyyatlar aparır. Əgər risklər və mükafatlar əsaslı şəkildə Fondun nəzarətində qalıbsa, ötürülən aktivlərin tanınması dayandırılır.

Fondun maliyyə aktivini üzrə mülkiyyət hüququnun bütün risk və mükafatlarının saxlamadığı və köçürmədiyi əməliyyatlarda aktiv üzərində nəzarət itirildiyi halda, həmin aktivin tanınmasını dayandırılır.

Aktiv üzərində nəzarətin saxlanıldığı əməliyyatlarda Fond ötürülmüş aktivin dəyərində gedən dəyişikliklərə məruz qalmağından asılı olaraq aktiv tanınmağa davam edir.

Fond öz borc öhdəliyini geri aldığı zaman, o, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan çıxarılır və öhdəliyin balans məbləği ilə ödənilmiş kompensasiya arasındakı fərq borc öhdəliyinin vaxtından əvvəl ləğv edilməsi ilə əlaqədar yaranan gəlirlərə və ya zərərlərə aid edilir.

Fond geri qaytarıla bilinməyən hesab etdiyi aktivləri balansdan silir.

(d) *Əmlak və avadanlıqlar*

Bina və avadanlıq yığılmış amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərər çıxılmaqla ilkin dəyərlə tanınır.

Əmlak və avadanlıq müxtəlif faydalı ömrə malik olan mühüm komponentləri təşkil edərsə, onlar ayrıca əmlak və avadanlıq kimi təsnifləşdirilirlər.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

(i) Amortizasiya

Amortizasiya ayrı-ayrı aktivlərin hesablanmış faydalı istifadə müddətləri üzrə düz xətt prinsipi əsasında mənfəətə və ya zərərlərə aid edilir. Amortizasiya aktiv əldə edildiyi tarixdən yaxud, daxili vəsaitlər hesabına quraşdırılıb istifadə üçün hazır olduğu tarixdən etibarən başlanır. Torpaq üzrə amortizasiya hesablanmır. Təxmin edilən faydalı istifadə müddətləri aşağıdakı kimidir:

- Binalar	20 il
- komputer və kommunikasiya avadanlıqları	4 il
- mebel və məişət avadanlıqları	4 il
- avtomobillər	7 il
- digər əsas vəsaitlər	2-5 il
- proqram təminatı	3-10 il

(e) Qeyri-maddi aktivlər

Alınmış qeyri-maddi aktivlərin uçotu yığılmış amortizasiyanın və dəyərsizləşmə ilə bağlı zərərlərin məbləğinin silinmiş dəyəri əsasında aparılır.

Proqram təminatı üzrə əldə edilmiş lisenziyalar həmin proqram təminatının alınması və tətbiq edilməsi üçün çəkilmiş xərclər əsasında kapitallaşdırılır.

Amortizasiya qeyri-maddi aktivin faydalı istifadə müddəti ərzində düz xətt metoduna əsasən mənfəət və ya zərərə tanınır. Təxmini faydalı istifadə müddəti 3 ildən 10 ilədəkdir.

(f) Dəyərsizləşmə

(i) Amortizasiya edilmiş dəyərlə uçota alınan maliyyə aktivləri

Uçotu amortizasiya olunmuş dəyərlə aparılan maliyyə aktivləri prinsip etibarilə kreditlər və digər debitor borclarından (kreditlər və debitor borcları) ibarətdir. Fond dəyərsizləşməni ardıcıl əsasda qiymətləndirmək məqsədilə öz kreditlərini və debitor borclarını təhlil edir. Əgər kreditin və debitor borcun ilkin tanınmasından sonra bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşmə üzrə obyektiv əlamətlər varsa və həmin hadisə (hadisələr) etibarlı şəkildə ölçülə bilən kreditin təxmin edilən pul daxilolmalarına təsir edirsə, kredit və debitor borcu dəyərsizləşmiş və dəyərsizləşmə üzrə zərərlər çəkilmiş hesab edilir.

Maliyyə aktivlərinin dəyərsizləşməsinin obyektiv əlamətlərinə borcalanın defoltu, kredit şərtlərinin pozulması, Fondun digər şəraitdə qəbul etmədiyi şərtlərlə kreditin restrukturizasiyası borcalan və ya emitentin iflası göstəriciləri, istiqrazlar üçün aktiv marketin yoxa çıxması, girovun keyfiyyətinin azalması, ya qrupdakı borcalanların ödəniş vəziyyətində arzu olunmayan dəyişikliklərin baş verməsi kimi digər müşahidə oluna bilən məlumat bazasındakı pisləşmə və ya qrupdakı çatışmazlıqlarla bağlı iqtisadi durumla əlaqəli çatışmazlıq və ya xətlər kimi göstəricilər daxil ola bilər.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

Fond, ilk olaraq, dəyərsizləşmənin obyektiv əlamətinin fərdi şəkildə əhəmiyyətli olan kreditlər və debitor borcları üçün mövcud olduğunu və fərdi şəkildə əhəmiyyətli olmayan kredit və debitor borcları üçün fərdi və ya kollektiv olaraq qiymətləndirir. Əgər Fond, əhəmiyyətli olub-olmamasından asılı olmayaraq, fərdi qiymətləndirilən kredit və ya debitor borclarda dəyərsizləşdirmənin heç bir obyektiv əlamətinin olmadığını müəyyən edərsə, o, həmin kredit və debitor borcları eyni kredit riski xüsusiyyətlərinə malik olan kredit və debitor borc qrupunda aid edir və onları dəyərsizləşməni kollektiv şəkildə qiymətləndirir. Dəyərsizləşmə üçün fərdi qiymətləndirilən və dəyərsizləşmə zərərinin tanındığı və ya tanınmağa davam edən kredit və debitor borcları dəyərsizləşmə üzrə kollektiv qiymətləndirilməyə daxil deyil.

Kredit və ya debitor borcu üzərində dəyərsizləşmənin obyektiv əlaməti müşahidə olunursa, dəyərsizləşmə üzrə zərərin məbləği kredit və ya debitor borcunun balans dəyəri və kredit və debitor borcun qarantiyalardan və girovlardan gələn daxilolmaları nəzərə almaqla effektiv faiz dərəcəsi ilə diskont edilmiş gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinin cari dəyəri arasındakı fərq kimi ölçülür. Cari iqtisadi vəziyyəti əks etdirən uyğun müşahidə oluna bilən məlumata istinadən dəyişdirilmiş müqavilə öhdəliklərinə uyğun pul hərəkətləri və itki üzrə statistik məlumatlar gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərini müəyyən etmək üçün əsas təşkil edir.

Bəzi hallarda kreditin dəyərsizləşməsi üzrə zərər məbləğini təyin etmək üçün mühüm olan müşahidə oluna bilən məlumatlar mövcud olmaya bilər yaxud cari şərait üçün artıq zəruri olmaya bilər. Bu, borcalanın maliyyə çətinliyində olduğu və oxşar borcalanlar üçün statistik məlumatların olmadığı halda baş verə bilər. Bu cür hallarda, Fond istənilən dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatların məbləğini qiymətləndirmək üçün təcrübəsindən və ehtimallarından istifadə edə bilər.

Kreditlər və debitor borcları ilə bağlı dəyərsizləşmə üzrə bütün zərərlər mənfəət və ya zərərdə tanınır və yalnız bərpa oluna bilən məbləğdə sonrakı artım obyektiv olaraq dəyərsizləşmənin tanınma müddətindən sonrakı vaxtda baş verən hadisələrə aid edilə bilər.

Kredit qaytarıla bilmədikdə, dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın hesabına silinir. Fond kredit və ona aid olan ehtiyat məbləğini rəhbərlik kreditin bərpası üzrə bütün addımları atandan və krediti bərpa edə bilməyəcəyi haqqında qərar verəndən sonra silir.

(g) Ehtiyatlar

Ehtiyatlar maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda Fondun keçmiş hadisənin nəticəsi olaraq hüquqi və ya konstruktiv öhdəliyi və həmin öhdəliyin yerinə yetirilməsi üçün iqtisadi səmərənin istifadə edilməsi nəzərdə tutulduğu zaman tanınır. Əgər mühüm təsirə malik olarsa, bu halda ehtiyatlar gözlənilən gələcək pul dövriyyələrini pulun zaman dəyərinin cari bazar qiymətlərini və uyğun halda öhdəliklərə məxsus riskləri əks etdirən mənfəətdən qabaq vergi dərəcəsi ilə diskontlaşdırmaq vasitəsilə müəyyən edilir.

Restrukturizasiya ilə əlaqəli ehtiyatlar Fond detallı və formal restrukturizasiya planını təsdiqlədiyi və restrukturizasiya başlandığı və ya ictimaiyyətə elan olunduğu zamandan tanınır. Gələcək əməliyyat xərclərinə ehtiyat ayrılır.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

(h) Dövlət büdcəsindən ayırmalar

Dövlət büdcəsindən ayırmalar kapital kimi təsnif olunur və Azərbaycan Respublikası Dövlət büdcəsindən olan pul ayırmalarından ibarətdir.

(i) Faiz gəlirləri və xərclərin əks olunması

Faiz gəlirləri və xərcləri mənfəət və ya zərərdə effektiv faiz üsulundan istifadə etməklə əks olunur.

Kreditin ümumi gəlirliliyinin ayrılmaz hissəsi sayılan kreditin ayrılması haqları, kredit yaranması, xidməti və digər haqlar müvafiq əməliyyat xərcləri ilə birgə təxirə salınmış gəlir kimi tanınır və effektiv faiz metodlarından istifadə etməklə maliyyə alətinin ehtimal edilən müddəti ərzində faiz gəlirlərinə amortizasiya olunur.

Digər haqlar, komissiyalar, digər gəlir və xərc maddələri müvafiq xidmət təmin edildikdə mənfəət və ya zərərdə tanınır. Müqayisəli məlumatın yenidən təsnifləşdirilməsi

Müqayisəli məlumat cari ilin maliyyə hesabatlarında olan təqdimat dəyişikliklərini əks etdirmək məqsədilə yenidən təsnif edilib. Rəhbərlik inanır ki, bu təkrar təsnifatlar daha etibarlı və uyğun məlumatla təmin edir.

(j) Qəbul edilməmiş yeni standartlar və onlarla bağlı şərhlər

31 dekabr 2011-ci il tarixinə qüvvəyə minməmiş bir sıra yeni standartlar, qüvvədə olan standartlara düzəlişlər və şərhlər mövcuddur ki, həmin standartlar və şərhlər hazırkı maliyyə hesabatları hazırlandığı zaman tətbiq edilməmişdir. Həmin yeniliklərdən aşağıdakıların Fondun maliyyə vəziyyətinə və fəaliyyətinə potensial təsiri ehtimal olunur. Fond, həmin standartlar qüvvəyə mindikdən sonra, onları qəbul etmək niyyətindədir. Fond aşağıdakı yeni standartların öz maliyyə vəziyyətinə və ya fəaliyyətinə potensial təsirini hələ təhlil etməyib.

- BMHS 9 *Maliyyə Alətləri* 1 yanvar 2013-cü il tarixində və ya bu tarixdən sonrakı vaxtdan başlayan illik dövrlər üçün qüvvədə olacaqdır. Yeni standart mərhələlərlə qüvvəyə minəcəkdir və BMS 39 *Beynəlxalq Maliyyə Hesabatı Maliyyə Alətləri: Tanıma və Ölçülmə* standartını tam olaraq əvəz edəcəkdir. BMHS 9-un ilk mərhələsi 2009-cu ilin noyabr ayında nəşr olunmuşdur və maliyyə aktivlərinin təsnifatı və ölçülməsi ilə əlaqədardır. Maliyyə öhdəliklərinin təsnifatı və qiymətləndirilməsinə aid olan ikinci mərhələ 2010-cu ilin oktyabrında nəşr olundu. Standartın qalan digər hissələrinin 2012-ci il ərzində nəşr olunması gözlənilir. Fond yeni standartın maliyyə alətləri uçotuna bir çox dəyişikliklər gətirməsini və Fondun maliyyə hesabatında əhəmiyyətli təsiri olacağını anlayır. Bu dəyişikliklərin təsiri standartın mərhələləri nəşr olunduqca layihə kursu ərzində təhlil ediləcəkdir. Fond bu standartı erkən qəbul etmək niyyətində deyil.

3 Əsas uçot siyasəti (davamı)

- BMHS 13 Ədalətli Dəyər Ölçüsü 1 yanvar 2013-cü il tarixindən və ya bu tarixdən sonra başlayan illik müddət üçün qüvvəyə minəcəkdir. Yeni standart fərdi BMHS-lərdə verilən ədalətli dəyər təriflərini tək mənbə ilə əvəz edir. O, ədalətli dəyərin dəyişilmiş tərifini yeni məzmununda verir, ədalətli dəyəri müəyyən etmək üçün əsas verir və ədalətli dəyərin açıqlama tələblərini irəli sürür. BMHS 13 nə ədalətli dəyərlə qiymətləndirilən aktiv və ya öhdəliklər üçün yeni tələblər təqdim edir, nə də müəyyən standartlarda hazırda mövcud olan ədalətli dəyərin qiymətləndirməsində yol verilən praktiki istisnaları ləğv etmir.

Standart erkən qəbula icazə verməklə gələcək zamanda qəbul edilməni nəzərdə tutur. Müqayisəli açıqlama məlumatı ilkin tətbiq olunma tarixindən əvvəlki dövrlər üçün tələb olunmur.

- BMS 1 Maliyyə Hesabatları Təqdimatına əlavə: Digər Ətraflı Gəlir Maddələrinin Təqdimatına dəyişiklik. Dəyişiklik, gələcəkdə mənfəət və ya zərərdə tanına bilən digər məcmu gəlir hesabatının maddələrini heç bir zaman gəlir və ya zərər kimi tanıma bilməyən maddələrdən ayırmağı tələb edir. Bundan başqa, dəyişiklik məcmu gəlir haqqında hesabatın başlığını mənfəət və ya zərər və digər məcmu gəlir haqqında hesabatla dəyişməyi tələb edir. Lakin, digər başlıqların da istifadəsi mümkündür. Bu əlavə 1 iyul 2012-ci il tarixindən etibarən retrospektiv olaraq tətbiq olunacaq və daha erkən qəbula icazə verəcəkdir.

4 Xalis faiz gəlirləri

	2011 AZN	2010 AZN
Faiz gəlirləri		
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	1,823,406	1,825,167
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	820,049	394,639
İpoteka kreditləri		
- İlk maliyyələşdirilmiş kreditlər	3,009,778	2,449,227
- Yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər	6,053,620	3,348,965
	11,706,853	8,017,998
Faiz xərcələri		
Buraxılmış qiymətli kağızlar	(5,254,495)	(2,836,208)
	(5,254,495)	(2,836,208)
	6,452,358	5,181,790

31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il üzrə müştərilərə verilmiş kreditlərdən daxil olan faiz gəlirlərinə 8,730 AZN (2010: 41,949 AZN) məbləğində dəyərsizləşmiş maliyyə aktivlərinin yığılmış faizi aiddir.

5 Dəyərsizləşmə üzrə zərərlər

	2011 AZN	2010 AZN
İpoteka kreditləri	436,626	974,032
Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər	52,849	-
	489,475	974,032

6 Haqq və komissiya xərcləri

	2011 AZN	2010 AZN
Broker haqları	172,326	94,600
Digər	752	-
	<u>173,078</u>	<u>94,600</u>

7 İnsan resursları üzrə xərclər

	2011 AZN	2010 AZN
İşçilərə verilən əmək haqqı və digər ödənişlər	1,208,205	955,363
Dövlət Sosial Müdafiə Fonduna ayırmalar	246,879	200,731
	<u>1,455,084</u>	<u>1,156,094</u>

8 Digər ümumi və inzibati xərclər

	2011 AZN	2010 AZN
Köhnəlmə və amortizasiya (Qeyd 13)	786,176	637,065
Peşəkar xidmətlər	91,906	123,901
Ezamiyyə xərcləri	56,105	14,978
Təhlükəsizlik xidməti	42,955	29,897
Təmir xərcləri	37,958	31,880
Ofis ləvazimatları	28,105	21,796
Rabitə və informasiya xidmətləri	24,907	21,239
Kommunal xərclər	23,027	20,521
Əmlak sığortası	10,524	9,906
Nümayəndəlik xərcləri	10,402	3,849
Proqram təminatı	9,881	9,881
Mənfəət vergisindən başqa vergilər	129	129
Digər	2,113	29,533
	<u>1,124,188</u>	<u>954,575</u>

9 Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

	2011 AZN	2010 AZN
Pul vəsaitləri	1,384	545
ARMB-də müxbir hesablar	2,231,531	1,032,012
	2,232,915	1,032,557

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Fondun heç bir pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinə əsasən dəyərsizləşmiş və ya vaxtı keçmiş qalıqları yoxdur.

10 Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər

	2011 AZN	2010 AZN
Depozitlər		
Qısamüddətli depozitlər	31,000,000	22,000,000
Yığılmış faizlər	1,062,028	661,111
	32,062,028	22,661,111

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Fondun dəyərsizləşmiş və ya vaxtı keçmiş heç bir bank depoziti yoxdur.

31 dekabr 2011 və 2010-cu il tarixlərinə banklarda yerləşdirilmiş depozitlər Azərbaycan bankları ilə həyata keçirilmişdir.

31 dekabr 2011-ci il tarixinə ümumilikdə dəyəri Fondun kapitalının 10%-dən çox olan heç bir bankda yerləşdirilmiş depozitləri yoxdur (2010: yoxdur).

11 Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar

	2011 AZN	2010 AZN
Dövlət istiqrazları		
- Azərbaycan Respublikası Maliyyə Nazirliyinin kuponlu istiqrazları	19,044,480	14,943,357
- Yığılmış faizlər	75,070	53,372
	19,119,550	14,996,729

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Fondun dəyərsizləşmiş və ya vaxtı keçmiş ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiya qalıqları yoxdur (2010: sıfır).

12 İpoteka kreditləri

	2011 AZN	2010 AZN
İlkin maliyyələşdirilmiş kreditlər	49,987,508	31,072,354
İlkin maliyyələşdirilmiş kreditlərin yığılmış faizləri	1,163,303	721,709
Yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər	227,736,689	161,830,815
Yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlərin yığılmış faizləri	601,515	396,552
Ümumi ipoteka kreditləri	279,489,015	194,021,430
Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlar	(1,410,658)	(974,032)
Xalis ipoteka kreditləri	278,078,357	193,047,398

Fondun tələblərini qarşılayan yenidən maliyyələşdirilmiş ipoteka kreditləri üzrə hər biri Azərbaycan Respublikasında yerləşən 31 kredit təşkilatı ilə (2010: 29) Baş saziş vardır. İpoteka kreditlərinin yenidən maliyyələşdirilməsi həyata keçirilənədək həmin kredit təşkilatlarının müraciəti əsasında bu kreditlərin qısamüddətli ilkin maliyyələşdirilməsi həyata keçirilə bilər.

31 dekabr 2011-ci il tarixində başa çatmış il üzrə ipoteka kreditlərinin siniflər vasitəsilə kredit dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlarının hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	İlkin maliyyələşdirilmiş AZN	Yenidən maliyyələşdirilmiş AZN	Cəmi AZN
İlin əvvəlinə qalıq	158,970	815,062	974,032
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatların yaradılması (qaytarılması)	90,968	345,658	436,626
İlin sonuna qalıq	249,938	1,160,720	1,410,658

31 dekabr 2010-cu il tarixinə tamamlanan il üzrə ipoteka kreditlərinin siniflər vasitəsilə kredit dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatlarını hərəkəti aşağıdakı kimidir:

	İlkin maliyyələşdirilmiş AZN	Yenidən maliyyələşdirilmiş AZN	Cəmi AZN
İlin əvvəlinə qalıq	-	-	-
İl ərzində dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatların yaradılması (qaytarılması)	158,970	815,062	974,032
İlin sonuna qalıq	158,970	815,062	974,032

12 İpoteka kreditləri (davamı)

(a) Kreditlərin keyfiyyəti

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2011-ci il tarixinə ipoteka kreditlərinin və avanslarının keyfiyyəti üzrə məlumat verilmişdir:

	Ümumi kreditlər AZN	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN	Xalis kreditlər AZN	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın ümumi kreditə olan nisbəti %
İlkin maliyyələşdirilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər	50,996,099	239,549	50,756,550	0.47%
Dəyərsizləşmiş kreditlər:				
- 30 gündən az vaxtı keçmiş	101,656	5,083	96,573	5.00%
- 91-180 gün arası vaxtı keçmiş	53,056	5,306	47,750	10.00%
Cəmi ilkin maliyyələşdirilmiş kreditlər	51,150,811	249,938	50,900,873	0.49%
Yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər	228,312,027	1,159,413	227,152,614	0.51%
Dəyərsizləşmiş kreditlər:				
- 31-90 gün vaxtı keçmiş	26,177	1,307	24,870	4.99%
Cəmi yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər	228,338,204	1,160,720	227,177,484	0.51%
Cəmi ipoteka kreditləri	279,489,015	1,410,658	278,078,357	0.50%

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2010-cu il tarixinə müştərilərə verilmiş kreditlərin keyfiyyəti üzrə məlumat verilmişdir:

	Ümumi kreditlər AZN	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat AZN	Xalis kreditlər AZN	Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatın ümumi kreditə olan nisbəti %
İlkin maliyyələşdirilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər	31,794,063	158,970	31,635,093	0.50%
Cəmi ilkin maliyyələşdirilmiş kreditlər	31,794,063	158,970	31,635,093	0.50%
Yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər				
Dəyərsizləşmə əlaməti olmayan kreditlər	162,227,367	815,062	161,412,305	0.50%
Cəmi yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlər	162,227,367	815,062	161,412,305	0.50%
Cəmi ipoteka kreditləri	194,021,430	974,032	193,047,398	0.50%

(b) Kredit dəyərsizləşməsinin qiymətləndirilməsi üzrə başlıca ehtimallar və qərarlar

Kreditlər ilk dəfə uçota alındıqdan sonra baş vermiş və kredit ilə bağlı təxmin edilən pul vəsaitlərinin axınına təsir göstərən və etibarlı qaydada ölçülə bilən bir və ya bir neçə hadisə nəticəsində dəyərsizləşir. Fərdi dəyərsizləşmə əlamətləri olmayan kreditlər üzrə onlara birbaşa aid edilə bilən dəyərsizləşmənin obyektiv sübutları yoxdur.

12 İpoteka kreditləri (davamı)

Fond kreditlərin dəyərsizləşməsinə dəyərsizləşmiş kreditlərin gələcək pul dövriyyələrinin təhlilinə əsaslanaraq qiymətləndirir. Kreditlər üzrə dəyərsizləşmənin obyektiv göstəricilərinin təhlilində Fond aşağıda qeyd olunanları nəzərə alır:

- borc alan kredit təşkilatı və kredit təşkilatından ipoteka kreditini alan son istifadəçi (fiziki şəxs) ilə olan kredit müqaviləsi üzrə vaxtı keçmiş ödənişlər (bundan sonra - son istifadəçi);
- kredit təşkilatının və son istifadəçinin maliyyə vəziyyətində ciddi çətinliklər;
- son istifadəçinin defolt etdiyi halda kredit təşkilatının Fonda ilkin və yenidən maliyyələşdirmənin geri ödəniş edə bilmə bacarığı.

Dəyərsizləşmiş kreditlərin dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsi üçün, rəhbərlik bərpa oluna bilən məbləğin diskontlaşdırılmış dəyərini kreditlərin balans dəyəri ilə müqayisə edir və yaranan fərqləri kreditləri dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər kimi uçota alır.

Hesabat tarixinə pisləşməsi qeydə alınmayan portfeldəki digər kreditlərinin dəyərsizləşməsi üzrə ehtiyatların müəyyənləşdirilməsində Fond aşağıda qeyd olunanları nəzərə alır:

- biznes mühitində pisləşmə və borcalan bazarında mənfə dəyişikliklər də daxil olmaqla ölkənin sistem riskini;
- borcalanın krediti ödəmə qabiliyyəti;
- kreditin balans dəyərinin girovun ədalətli dəyərinə nisbəti faktoru (LTV);
- son istifadəçinin ödəməsi gərəkən aylıq anuitet məbləğin onun aylıq gəlirinə olan nisbəti faktoru (PTİ);
- kredit verilməsi və hesabat tarixi arasında müddətli geriləmə - hesablaşma müddəti (TFS);
- son istifadəçinin kredit tarixçəsi.

(c) Girovun təhlili

31 dekabr 2011-ci il tarixinə bütün kreditlər daşınmaz əmlakla təmin olunur. Kreditlərin girovu qismində çıxış edən həmin daşınmaz əmlakların ədalətli dəyəri 333,640,033 AZN-dir (2010: 287,991,269 AZN). Kreditlərin bərpa oluna bilmə xüsusiyyəti girovun dəyərindən daha çox, borc götürən kredit təşkilatının vaxtında ödəniş etmə qabiliyyətindən asılıdır və girovun cari dəyəri kreditlərin dəyərsizləşmə üzrə ehtiyatlarının müəyyənləşdirilməsinə təsir göstərmir. Girovların yenidən qiymətləndirilməsi nəticəsində cari dəyərin 18,641,471 AZN azalmasına baxmayaraq, LTV əmsalında əhəmiyyətli dəyişikliklər yoxdur, çünki kreditlərin balans dəyəri ödənişlərə görə azalmışdır. Girovların yenidən qiymətləndirilməsindən əvvəl LTV əmsalı 0.6465 idisə qiymətləndirmədən sonra 0.6826 həddində olmuşdur.

12 İpoteka kreditləri (davamı)

31 dekabr 2011-ci və 2010-cu il tarixlərində girovların regionlar üzrə cəmləşməsi aşağıdakı kimidir:

	2011 AZN	2010 AZN
Bakı	289,550,639	249,944,825
Gəncə	23,567,619	20,028,569
Sumqayıt	5,732,508	5,151,908
Digər	14,789,267	12,865,967
	333,640,033	287,991,269

(d) Əhəmiyyətli kreditlər

31 dekabr 2011-ci il tarixinə ilkin maliyyələşdirilmiş kreditlər üzrə cəmi balans dəyəri Fondun kapitalının 10%-dən çox olan müvəkkil kredit təşkilatları (MKT) (2010: sıfır) yoxdur.

31 dekabr 2011-ci il tarixinə yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlərə xidmət üzrə cəmi balans dəyəri Fondun kapitalının 10%-dən çox olan səkkiz MKT (2010: səkkiz) vardır. Bu kreditlərin 31 dekabr 2011-ci il tarixinə ümumi balans dəyəri: 152,680,511 AZN (2010: 106,528,075 AZN) təşkil edir.

31 dekabr 2011-ci və 2010-cu il tarixlərinə bu borcalanlarla yenidən maliyyələşdirilmiş kreditlərinin qısa icmalı aşağıdakı kimidir:

	2011			2010		
	Balans dəyəri	Sayı	Cəmi ipoteka kreditlərinin sayına nisbəti	Balans dəyəri	Sayı	Cəmi ipoteka kreditlərinə sayına nisbəti
"Texnikabank" ASC	22,548,248	662	10.60%	18,981,564	582	13.08%
"Bank Standard" QSC	20,297,669	579	9.27%	16,240,063	472	10.61%
"Zaminbank" ASC	21,323,795	565	9.05%	13,088,091	328	7.37%
"Dəmirbank" ASC	19,682,241	540	8.65%	11,901,002	317	7.13%
"Muğan Bank" ASC	20,762,892	534	8.55%	13,630,407	337	7.57%
"Xalq Bank" ASC	16,836,951	456	7.30%	11,251,318	305	6.86%
"Unibank" ASC	15,905,587	441	7.06%	10,923,604	299	6.72%
"RoyalBank" ASC	15,323,128	390	6.25%	9,370,262	232	5.21%
"Bank Respublika" ASC	11,750,589	376	6.02%	10,512,161	345	7.75%
"Kapital Bank" ASC	10,905,328	291	4.66%	5,373,029	139	3.12%
Digər banklar	51,841,056	1,410	22.59%	40,140,804	1,094	24.58%
	227,177,484	6,244	100%	161,412,305	4,450	100%

(e) Kreditin ödəniş müddəti

Kredit portfelinin ödəniş müddəti haqqında məlumat Qeyd 19(h)-də təqdim olunur. Həmin məlumatda hesabat tarixindən kreditlərin müqavilə üzrə ödəniş tarixinədək qalmış müddətlər əks olunur.

13 Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər

AZN	Binalar	Mebel və qurğular	Komputer və rabitə avadanlıqları	Avtomobillər	Digər əsas vasitələr	Proqram təminatı	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2011-ci il tarixinə qalıq	8,833,613	426,128	221,305	137,421	45,732	100,904	9,765,103
Əlavələr	2,124	1,038	1,025,817	-	1,686	40	1,030,705
Silimlər	-	(451)	-	-	(661)	-	(1,112)
Dəyərsizləşmə üzrə zərər	(23,865)	(12,237)	(4,951)	(11,073)	(723)	-	(52,849)
31 dekabr 2011-ci il tarixinə qalıq	8,811,872	414,478	1,242,171	126,348	46,034	100,944	10,741,847
Köhnəlmə, amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərər							
1 yanvar 2011-ci il tarixinə qalıq	(441,681)	(163,076)	(156,911)	(65,289)	(10,095)	(53,934)	(890,986)
İl üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(441,681)	(96,467)	(203,696)	(20,614)	(10,008)	(13,710)	(786,176)
Silimlər	-	409	-	-	412	-	821
31 dekabr 2011-ci il tarixinə qalıq	(883,362)	(259,134)	(360,607)	(85,903)	(19,691)	(67,644)	(1,676,341)
Balans dəyəri							
31 dekabr 2011-ci il tarixinə	7,928,510	155,344	881,564	40,445	26,343	33,300	9,065,506

13 Əmlak, avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər (davamı)

AZN	Binalar	Mebel və qurğular	Komputer və rabitə avadanlıqları	Avtomobillər	Digər əsas vasitələr	Proqram təminatı	Cəmi
İlkin dəyər							
1 yanvar 2010-cu il tarixinə qalıq	8,833,300	373,947	205,508	137,421	54,089	100,904	9,705,169
Əlavələr	313	52,181	15,797	-	28,003	-	96,294
Silimlər	-	-	-	-	(36,360)	-	(36,360)
31 dekabr 2010-cu il tarixinə	8,833,613	426,128	221,305	137,421	45,732	100,904	9,765,103
Köhnəlmə, amortizasiya və dəyərsizləşmə üzrə zərər							
1 yanvar 2010-cu il tarixinə qalıq	-	(60,263)	(111,086)	(44,676)	(15,948)	(36,381)	(268,354)
il üzrə köhnəlmə və amortizasiya	(441,681)	(102,813)	(45,825)	(20,613)	(8,580)	(17,553)	(637,065)
Silimlər	-	-	-	-	14,433	-	14,433
31 dekabr 2010-cu il tarixinə qalıq	(441,681)	(163,076)	(156,911)	(65,289)	(10,095)	(53,934)	(890,986)
Balans dəyərləri							
31 dekabr 2010-cu il tarixinə	8,391,932	263,052	64,394	72,132	35,637	46,970	8,874,117
1 yanvar 2010-cu il tarixinə	8,833,300	313,684	94,422	92,745	38,141	64,523	9,436,815

Binalara aid olanlar 30 dekabr 2009-cu il tarixinə ARMB tərəfindən bağışlanmış və Fondun işçi heyəti tərəfindən istifadə edilən binadır.

2011 və 2010-cu il tarixləri ərzində əmlak və avadanlıqların alışı və ya quraşdırılması ilə bağlı kapitallaşmış borcalma xərcləri yoxdur.

14 Digər aktivlər

	2011 AZN	2010 AZN
Qeyri-maddi aktivlərin alışı üçün qabaqcadan ödənişlər	1,180,391	3,000
Digər xidmətlərə görə qabaqcadan ödənişlər	19,568	15,720
Gəlir vergisindən başqa qabaqcadan ödənilmiş digər vergilər	-	330
Digər	8,332	3,245
	1,208,291	22,295

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Fondun dəyərsizləşmiş və ya vaxtı keçmiş digər aktiv qalıqları yoxdur (2010: sıfır).

Digər aktiv qalıqları faiz qazanmır. Digər aktivlərin faiz dərəcələri arasında fərqlər, xarici valyuta və likvidlik risklərinin təhlili 19-cu Qeyddə açıqlanmışdır.

15 Buraxılmış qiymətli kağızlar

	2011 AZN	2010 AZN
Buraxılmış istiqrazlar	208,056,600	131,187,129
Yığılmış faizlər	1,998,531	944,009
	210,055,131	132,131,138

31 dekabr 2011-ci il tarixinə Fondun 7-10 il müddətinə buraxılmış 207,000 istiqrazı vardır. Fond hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN və illik faiz dərəcəsi müvafiq olaraq 3%-dən 3.25%-ə qədər olmaqla 29 may 2009-cu il tarixində 55,000, 30 dekabr 2009-cu il tarixində 75,000, 19 noyabr 2010-cu il tarixində 60,000 istiqraz qeydiyyatına alınmışdır. Bu istiqrazların 60,000 ədədi 31 dekabr 2011-ci il tarixində tamamlanan il ərzində Bakı Fond Birjasında ilkin listingdə 15 tranşda satılmışdır.

Fond 23 sentyabr 2011-ci il tarixində hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN və illik faiz dərəcəsi 3% olmaqla 20,000 istiqraz təşkil edən emissiyası qeydiyyatına alınmışdır. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə bu istiqrazlardan ümumi dəyəri 17,000,000 AZN olan 17,000 ədədi Bakı Fond Birjasında ilkin listingdə satılmışdır. Daha sonra, Fond qalan 3,000 istiqrazı 23 fevral 2012-ci il tarixində Bakı Fond Birjası ilkin listingə aldı.

Buraxılmış istiqrazların 31 dekabr 2011-ci il tarixinə cari dəyərinə 1,056,600 AZN məbləğlərində mükafatlar daxildir (2010: 1,187,129 AZN).

16 Digər öhdəliklər

	2011 AZN	2010 AZN
Təxirə salınmış gəlirlər	7,968,842	8,417,154
İşçilərə məzuniyyət üzrə hesablanmış öhdəliklər	10,332	-
Xidmətlər üzrə öhdəliklər	2,079	18,563
Digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	3,516	3,076
Cəmi digər qeyri-maliyyə öhdəlikləri	7,984,769	8,438,793
Cəmi digər öhdəliklər	7,984,769	8,438,793

17 Dövlət büdcəsindən ayırmalar

(a) Kapitala ayırmalar

Fondun kapitallaşması illik qaydada Azərbaycan Respublikasının Dövlət büdcəsindən birdəfəlik ayırmalar vasitəsilə həyata keçirilir. Həmin ayırmalar kapital ayırmaları hesab olunur və Fondun kapitalı kimi uçotu aparılır. 2011-ci il ərzində Fond 20,000,000 AZN (2010: 16,842,912 AZN) məbləğində dövlət büdcəsindən ayırmalar əldə etmişdir.

31 dekabr 2011-ci il tarixinə dövlət büdcəsindən ayırmaların ümumi dəyəri 116,000,000 AZN (2010: 96,000,000 AZN) təşkil etmişdir.

18 Seqmentlər üzrə təhlil

Fondun ipoteka kreditlərini və banklarda yerləşdirilmiş depozitlərini təşkil edən bir seqmenti və bir strateji biznes vahidi var.

Xarici müştərilərdən daxil olan bütün gəlirlər Azərbaycan Respublikası rezidentləri ilə əlaqədardır.

Bütün uzunmüddətli aktivlər Azərbaycan Respublikasında yerləşir.

19 Risklərin idarə edilməsi

Risqlərin idarə edilməsi Fondun işinin əsasını təşkil edir və Fond əməliyyatlarının əsas elementidir. Fondun qarşılaşdığı əksər risklərə bazar, kredit və likvidlik riskləri ilə əlaqəli risklərdir.

(a) Risklərin idarə edilməsi siyasətləri və prosedurları

Risqlərin idarə edilməsi siyasətləri Fondun qarşılaşdığı riskləri müəyyən, təhlil və idarə etmək, müvafiq risk məhdudiyyətləri və nəzarətini təşkil etmək, davamlı olaraq riskin səviyyəsinə nəzarət etmək və məhdudiyyətlərə əməl etmək məqsədi daşıyır. Risklərin idarə edilməsi siyasətləri və prosedurları bazar şərtlərində, təklif edilən məhsul və xidmətlərdə, inkişaf etməkdə olan ən yaxşı təcrübədə baş verən dəyişiklikləri əks etdirmək üçün mütəmadi olaraq nəzərdən keçirilir.

ARMB-nin İdarə Heyəti risklərin idarə edilməsi strategiyasını, müvafiq prosedur və qaydaları təsdiq edir. ARMB-nin İdarə Heyəti tərəfindən təsdiq olunmuş aktiv-passivlərin və risklərin idarə edilməsi strategiyası Fondun məruz qaldığı maliyyə və əməliyyat risklərinin idarə edilməsi siyasətlərini özündə birləşdirir.

Fond tərəfindən qəbul olunmuş aktivlər-öhdəliklər və risklərin idarə edilməsi strategiyası, kredit, likvidlik, xarici valyuta, əməliyyat və digər risklərin idarə edilməsi siyasətlərini Kredit və Xəzinədarlıq Şöbələri vasitəsilə özündə birləşdirir.

Həm xarici, həm daxili risk amilləri təşkilatın bütün səviyyələrində və sahələrində müəyyən edilib idarə olunur və tənzimlənir. Risk amillərinin tam spektrinin və cari risklərin tənzimlənməsi prosedurlarının təminat səviyyəsinin müəyyən edilməsinə xüsusi diqqət yetirilir. Kredit və bazar risklərinin standart təhlili ilə yanaşı, Aktiv-passivlərin və risklərin idarə olunması komitəsi (APIK) əməliyyat şöbələri ilə dövrü görüşləri keçirməklə və onların ixtisas sahələri üzrə ekspert rəylərini əldə etməklə maliyyə və qeyri-maliyyə risklərin monitorinqini aparır.

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

(b) Bazar riski

Bazar riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərinin və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətlərinin bazar qiymətlərində baş verən dəyişikliklər səbəbindən tərəddüd edəcəyi riskdir. Bazar riski xarici valyuta riskindən, faiz dərəcəsi riskindən və sair qiymət risklərindən ibarətdir. Bazar riski bazar şəraitlərində ümumi və spesifik xarakterli dəyişikliklərin və bazar qiymətlərinin dəyişkənlik səviyyəsində dəyişikliklərin təsirinə faiz dərəcələrində, xarici valyutada və qiymətli kağızlarda açıq müvqelərlə əlaqədar yaranır.

Bazar risklərinin idarə edilməsi müəyyən parametrlər çərçivəsində bazar risklərinin idarə edilməsi və tənzimlənməsi və, eyni zamanda, gəlirliliyin risklərə nisbətinin optimallaşdırılması məqsədinə xidmət edir.

Bazar riskləri üzrə ümumi səlahiyyət İcraçı Direktorun sədrlik etdiyi APIK-ə aiddir. Bazar riski üzrə limitlər APIK tərəfindən Xəzinədarlıq şöbəsinin tövsiyələrinə əsasən təsdiq olunur.

Fond bazar riskini faiz dərəcəsi riski və vaxtından əvvəl yenidən ödəniş riskini idarə etməklə tənzimləyir. Bu risklərə APIK tərəfindən müəyyənlaşdırılmış limit və normativlər çərçivəsində mütamadi qaydada nəzarət həyata keçirilir. Aşağıdakı bölmələrə istinad edin.

(c) Faiz dərəcəsi riski

Faiz dərəcəsi riski maliyyə alətinin ədalətli dəyərində və ya gələcək pul vəsaitlərinin hərəkətinə bazar faiz dərəcələrində dəyişikliklər nəticəsində dəyişəcəyi riskidir. Fond, bazar faiz dərəcələrinin səviyyələrində dəyişikliklər Fondun maliyyə vəziyyətinə və pul vəsaitlərinin axınına təsir edir. Fondun gəlirliliyi bu cür faiz dəyişiklikləri nəticəsində yüksələ bilər, lakin, eyni zamanda, gözlənilməyən dəyişikliklər baş verdikdə azala yaxud itkilərə gətirib çıxara bilər.

Faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili

Faiz dərəcəsi riski, əsasən, faiz dərəcələrinin dəyişməsinə nəzarət qiymətləndirmə dəhlizləri üzrə əvvəlcədən təsdiqlənmiş limitlərlə idarə olunur. Bu limitlərə nəzarət Xəzinədarlıq şöbəsi tərəfindən həyata keçirilir.

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Əsas maliyyə alətlərinin faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

AZN	1 aydan az	1-3 ay	3-12 ay	1-5 il	5 ildən çox	Faiz qazanan maddələr	Balans dəyəri
31 dekabr 2011-ci il							
AKTİVLƏR							
Pul vəsaitləri və onlara ekvivalentləri	-	-	-	-	-	2,232,915	2,232,915
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	32,062,028	-	-	-	-	-	32,062,028
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	19,014	2,057,873	17,042,663	-	-	19,119,550
İpoteka kreditləri	2,594,435	5,099,130	66,128,842	91,432,030	112,823,920	-	278,078,357
	34,656,463	5,118,144	68,186,715	108,474,693	112,823,920	2,232,915	331,492,850
ÖHDƏLİKLƏR							
Buraxılmış qiymətli kağızlar	1,793,696	76,500	128,335	55,000,000	153,056,600	-	210,055,131
	1,793,696	76,500	128,335	55,000,000	153,056,600	-	210,055,131
	32,862,767	5,041,644	68,058,380	53,474,693	(40,232,680)	2,232,915	121,437,719
31 dekabr 2010-cu il							
AKTİVLƏR							
Pul vəsaitləri və onlara ekvivalentləri	-	-	-	-	-	1,032,557	1,032,557
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	22,661,111	-	-	-	-	-	22,661,111
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	1,909,106	13,087,623	-	-	14,996,729
İpoteka kreditləri	32,984,148	2,677,970	11,876,910	62,494,618	83,013,752	-	193,047,398
	55,645,259	2,677,970	13,786,016	75,582,241	83,013,752	1,032,557	231,737,795
ÖHDƏLİKLƏR							
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	-	944,009	-	131,187,129	-	132,131,138
	-	-	944,009	-	131,187,129	-	132,131,138
	55,645,259	2,677,970	12,842,007	75,582,241	(48,173,377)	1,032,557	99,606,657

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Orta hesablı faiz dərəcələri

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2011-ci və 2010-cu il tarixlərinə faiz qazanan aktivlər və öhdəliklər üzrə orta hesablı effektiv faiz dərəcələri təqdim olunur. Bu faiz dərəcələri gəlirlilik səviyyələrinin həmin aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş müddətinə nisbətən təxminidir.

	2011 Orta effektiv faiz dərəcəsi, %	2010 Orta effektiv faiz dərəcəsi, %
	AZN	AZN
Faiz qazanan aktivlər		
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	5.29%	6.27%
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	4.96%	5.23%
İpoteka kreditləri	4.12%	4.03%
Faiz qazanan öhdəliklər		
Buraxılmış qiymətli kağızlar	3.04%	3.04%

Faiz dərəcəsinin həssaslığının təhlili

Faiz dərəcələri arasında fərqlərin təhlilinə əsaslanan faiz riskinin idarə edilməsi maliyyə aktivlərinin və öhdəliklərinin həssaslığının monitorinqinin aparılması ilə həyata keçirilir. Gəlirlilik əyrisinin 100 bazis punktu (bp) simmetrik qaydada azalıb və ya artdığı halda faiz dərəcələrinə həssas olan maliyyə aktiv və öhdəliklərinin aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2011-ci və 2010-cu il tarixlərinə vəziyyəti əks olunub:

	2011 AZN	2010 AZN
100 bp həcmində paralel azalma	688,149	690,344

(d) Vaxtından əvvəl ödəniş riski

Adi fəaliyyəti ərzində Fond vaxtından əvvəl ödəniş riskinə məruzdur. Vaxtından əvvəl ödəniş risklərinin idarə edilməsində görülən ilkin tədbirlər bunlardır:

- aktiv-passivlərin və risklərin idarə edilməsi üzrə baza proqram modelinin yaradılması;
- vaxtından əvvəl ödəniş riski üzrə limitlərin və yol verilə bilən göstəricilərin hazırlanması və nəzarətin həyata keçirilməsi;
- vaxtından əvvəl ödəniş riski üzrə ssenari analizlərin aparılması üçün baza proqram modelindən istifadə.

(e) Xarici valyuta riski

Valyuta riski valyuta kurslarının dəyişkənliyi nəticəsində yaranır. Fondun bütün əməliyyatlarının yalnız milli valyutada aparılması ilə əlaqədar olaraq, Fond birbaşa olaraq valyuta riskinə məruz qalmır. Hal-hazırda Fond tərəfindən xarici valyutada maliyyə vəsaitlərinin cəlb edilməsi planlaşdırılmır.

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

(f) Kredit riski

Kredit riski müştəri və ya maliyyə aləti üzrə tərəf müqabili müqavilə üzrə öhdəliklərini yerinə yetirmədiyi təqdirdə Fondun maliyyə zərərinə uğrayacağı riskidir. Fondun maliyyə vəsaitlərinin səmərəli idarəetməsini təmin etmək məqsədilə müvəkkil kredit təşkilatlarından alınacaq ipoteka kreditlərinin həcmində limitlərin müəyyənəşdirilməsi üzrə müvafiq Qaydaları mövcuddur. İpoteka kreditlərinin verilməsi üçün MKT-lara ayrılan limitlərin səviyyəsi, aşağıdakı qeyd olunmuş kriteriyalara əsasən maksimal bal 100 bal olmaqla hesablanır:

- kredit təşkilatlarının əsas göstəriciləri;
- ipoteka kreditlərinin yenidən maliyyələşdirilməsi səviyyəsi;
- yenidən maliyyələşdirilmiş ipoteka kreditlərinin xidmət göstərməsi;
- əhaliyə xidmət səviyyəsi;
- ayrılmış limitlərin səmərəli istifadəsi.

İpoteka krediti ərizələri müvəkkil kredit təşkilatı tərəfindən qəbul edilir və daha sonra ilkin baxış üçün Fondun Xəzinədarlıq şöbəsinə ötürülür. Proqram ilkin mərhələdə qəbul olunandan sonra, müvəkkil kredit təşkilatı Fonda güzəştli ipoteka kreditləri üçün ilkin maliyyələşməyə mütləq şəkildə, adi ipoteka kreditləri üçün könüllü şəkildə müraciət etməlidir. İkinci mərhələdə kredit təşkilatı bütün vacib sənədlər paketini toplayaraq yenidən maliyyələşmə üçün Fondun Kredit şöbəsinə təqdim edir. Kredit ərizəsi və müvafiq hesabatlar daha sonra ayrı-ayrılıqda Kredit və Hüquq şöbələrində nəzərdən keçirilir və son qərarın verilməsi üçün Kredit Komitəsinə ötürülür.

Fond davamlı olaraq fərdi kredit risklərinin idarəetməsinə nəzarət edir və müntəzəm olaraq müştərilərinin ödəniş qabiliyyətini yenidən qiymətləndirir. Bu nəzarət müştərinin ən son maliyyə hesabatı və borcalan tərəfindən təqdim edilmiş və ya Fondun əldə etdiyi digər məlumatlara əsaslanır.

Fərdi müştəri təhlilindən başqa, kredit portfeli Xəzinədarlıq şöbəsi tərəfindən kredit konsentrasiyası və bazar risklərinə dair qiymətləndirilir.

Kredit riskinə maksimum məruz olan məbləğ, ümumən, maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunan maliyyə aktivlərinin və balansdankənar şərti öhdəliyin balans dəyərində əks olunur. Potensial kredit riskini azaltmaq məqsədilə aktivlərin və öhdəliklərin məbləğlərinin xalis göstərilməsi hallarına əhəmiyyətli dərəcədə rast gəlinmir.

Hesabat tarixində maliyyə aktivlərindən kredit riskinə maksimum məruz qalan qalıqlar aşağıdakı kimidir:

	2011 AZN	2010 AZN
AKTİVLƏR		
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	2,231,531	1,032,012
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	32,062,028	22,661,111
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	19,119,550	14,996,729
İpoteka kreditləri	278,078,357	193,047,398
Cəmi maksimum risk	331,491,466	231,737,250

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

İpoteka kreditlərinin qarşılığında ipotekaya qoyulmuş əmlak Fondun girovu hesab edilir. Əmlakın dəyərinin məbləği borc alınan zaman qiymətləndirilən girov dəyərinə əsaslanır. Fond girovların bazar dəyərini müəyyən etmək məqsədilə müstəqil qiymətləndirmə mütəxəssislərini cəlb etmiş və hesabat tarixinə girovları bazar dəyəri ilə əks etdirmişdir.

İpoteka kreditləri üzrə kredit riski konsentrasiyasının təhlili 12-ci Qeyddə verilmişdir.

31 dekabr 2011-ci il tarixinə əsasən Fondun kredit riski ümumi kredit riski məbləğinin 10%-dən artıq olan debitor borcu yoxdur (2010: yoxdur).

(g) Vergi riski

Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsinə əsasən, ARMB və onun qurumları mənfəət vergisi və əmlak vergisi ödəməkdən azaddır. Bununla bağlı, Fond tərəfindən maliyyə hesabatlarında hər hansı cari və ya təxirəsalınmış vergi aktivləri və ya öhdəliyi yaradılmayıb.

Fond maliyyə xidmətləri göstərdiyi üçün Əlavə Dəyər Vergisi ödəməkdən azaddır.

Fond buraxılmış istiqrazları üzrə ödədiyi kupon faizlərindən ödəmə mənbəyində gəlir vergisini tutmağa borcludur.

Fond mülkiyyətində olan nəqliyyat vasitələrinə görə yol vergisinin ödəyicisidir.

(h) Likvidlik riski

Likvidlik riski Fondun nağd pul yaxud digər maliyyə aktivini ödəməklə maliyyə öhdəliklərini yerinə yetirə bilməkdə üzləşdiyi problemlərlə əlaqəli riskdir. Likvidlik riski birbaşa olaraq Fondun öz öhdəliklərini vaxtında icra etmək, məqbul qiymət ilə vaxtında vəsaitləri cəlb etmək məqsədilə likvid ehtiyatları lazımı səviyyədə toplamaq qabiliyyəti ilə bağlıdır. Likvidlik riski ilə bağlı AİF-in dövlət təsisatı olması, maliyyə fəaliyyətinin nəticələri, emissiya etdiyi istiqrazlara investorların maraq səviyyəsi, bu sahədə mövcud qanunvericilik, qiymətli kağızlar bazarında borc istiqrazları emissiya edən anoloji qurumlarla rəqabət kimi mühüm amillər də nəzərə alınır.

Likvidlik riski aktivlərin və öhdəliklərin ödəniş tarixləri uyğun gəlmədiyi hallarda baş verir. Aktiv və öhdəliklərin ödəniş tarixlərinin və faiz dərəcələrinin uyğunluğu və (ya) nəzarət olunan uyğunsuzluğu likvidliyin idarə edilməsində mühüm rol oynayır. Tamamilə balanslaşdırılmış kredit təşkilatları üçün qeyri-adi hal olsa da, biznes əməliyyatları tez-tez qeyri-müəyyən müddətə və müxtəlif növlərdə olur. Balanslaşdırılmamış vəziyyət əsasən gəlirliliyi artırır, lakin həmçinin zərər riskini də artırma bilər.

Likvidliyin idarə edilməsində Fondun əsas məqsədi öhdəliklərin vaxtında icra edilməsi üçün müvafiq likvid maliyyə vəsaitlərinin mövcudluğunu təmin etməkdir. Likvidlik siyasətini APİK təsdiq edir və Xəzinədarlıq şöbəsi tərəfindən nəzarət olunur.

Risklərin idarə edilməsi çərçivəsində görülən ilkin tədbirlər:

- Baza proqram modelinin vaxtından əvvəl ödəniş riskinin işlənilib hazırlanması;
- Öhdəliklərin vaxtında yerinə yetirilməsi məqsədilə Fond tərəfindən tələb olunan həcmdə müəyyənləşdirilmiş normativlərə əsasən likvid portfelin formalaşdırılması;
- Likvidlik və aktiv-passivlərin uyğunsuzluğu üzrə ssenari təhlillərin aparılması məqsədilə baza proqram modelindən istifadə edilməsi.

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Xəzinədarlıq şöbəsi tərəfindən normal və sərt bazar şərtləri əsasında müvafiq ssenari təhlilləri aparılır. Normal bazar şərtlərinə əsaslanan likvidlik hesabatları dövrü olaraq rəhbərliyə təqdim olunur. Likvidliyin idarə edilməsi üzrə qərarlar APIK tərəfindən qəbul olunur və Xəzinədarlıq şöbəsi tərəfindən nəzarət olunur.

- Aşağıdakı cədvəllər müqavilə şərtlərinə əsasən ən tez ödəniş tarixinə əsasən maliyyə aktivləri və öhdəlikləri üzrə diskontlaşdırılmamış pul dövriyyələrini göstərir.

Maliyyə öhdəliklərinin 31 dekabr 2011-ci il tarixinə ödəmə müddətlərinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

AZN	Tələb olunanadək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 iladək	5 ildən çox	Cəmi məxaric	Balans dəyəri
Öhdəliklər							
Buraxılmış qiymətli kağızlar	2,006,497	191,250	3,982,532	84,302,743	161,830,182	252,313,204	210,055,131
Cəmi	2,006,497	191,250	3,982,532	84,302,743	161,830,182	252,313,204	210,055,131

Maliyyə öhdəliklərinin 31 dekabr 2010-cu il tarixinə ödəmə müddətinə görə təhlili aşağıdakı kimidir:

AZN	Tələb olunanadək və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 iladək	5 ildən çox	Cəmi məxaric	Balans dəyəri
Öhdəliklər							
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	1,125,000	2,775,000	14,775,000	141,775,000	160,450,000	132,131,138
Cəmi	-	1,125,000	2,775,000	14,775,000	141,775,000	160,450,000	132,131,138

Növbəti cədvəllər maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatda əks olunan məbləğlərin gözlənilən ödəniş tarixinə əsasən təhlilini təqdim edir.

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəl maliyyə vəziyyəti hesabatında əks olunan məbləğlərin 31 dekabr 2011-ci il tarixinə gözlənilən ödəniş tarixinə əsasən təhlilini təqdim edir:

AZN	Tələb olunanaqəd və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 ilədək	5 ildən çox	Ödəniş müddəti olmayan	Vaxtı keçmiş	Cəmi
Aktivlər								
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	2,232,915	-	-	-	-	-	-	2,232,915
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	32,062,028	-	-	-	-	-	-	32,062,028
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	19,014	2,057,873	17,042,663	-	-	-	19,119,550
İpoteka kreditləri	2,594,435	5,099,130	66,128,842	91,432,030	112,654,727	-	169,193	278,078,357
Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	-	9,065,506	-	9,065,506
Digər aktivlər	-	-	-	-	-	1,208,291	-	1,208,291
Cəmi aktivlər	36,889,378	5,118,144	68,186,715	108,474,693	112,654,727	10,273,797	169,193	341,766,647
Öhdəliklər								
Buraxılmış qiymətli kağızlar	1,793,696	76,500	128,335	55,000,000	153,056,600	-	-	210,055,131
Digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	7,984,769	-	7,984,769
Cəmi öhdəliklər	1,793,696	76,500	128,335	55,000,000	153,056,600	7,984,769	-	218,039,900
Xalis likvidlik çatışmazlığı	35,095,682	5,041,644	68,058,380	53,474,693	(40,401,873)	2,289,028	169,193	123,726,747
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	35,095,682	40,137,326	108,195,706	161,670,399	121,268,526	-	-	-

20 Risklərin idarə edilməsi (davamı)

Aşağıdakı cədvəl maliyyə vəziyyəti hesabatında əks olunan məbləğlərin 31 dekabr 2010-cu il tarixinə gözlənilən ödəniş tarixinə əsasən təhlilini təqdim edir:

AZN	Tələb olunanaqədər və 1 aydan az	1 aydan 3 ayadək	3 aydan 12 ayadək	1 ildən 5 iladək	5 ildən çox	Ödəniş müddəti olmayan	Cəmi
Aktivlər							
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	1,032,557	-	-	-	-	-	1,032,557
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	22,661,111	-	-	-	-	-	22,661,111
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	-	-	1,909,106	13,087,623	-	-	14,996,729
İpoteka kreditləri	32,984,148	2,677,970	11,876,910	62,494,618	83,013,752	-	193,047,398
Bina, avadanlıq və qeyri-maddi aktivlər	-	-	-	-	-	8,874,117	8,874,117
Digər aktivlər	-	-	-	-	-	22,295	22,295
Cəmi aktivlər	56,677,816	2,677,970	13,786,016	75,582,241	83,013,752	8,896,412	240,634,207
Öhdəliklər							
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	-	944,009	-	131,187,129	-	132,131,138
Digər öhdəliklər	-	-	-	-	-	8,438,793	8,438,793
Cəmi öhdəliklər	-	-	944,009	-	131,187,129	8,438,793	140,569,931
Xalis likvidlik çatışmazlığı	56,677,816	2,677,970	12,842,007	75,582,241	(48,173,377)	457,619	100,064,276
Məcmu likvidlik çatışmazlığı	56,677,816	59,355,786	72,197,793	147,780,034	99,606,657		

20 Şərti öhdəliklər

(a) Güzəştli ipoteka kreditləşməsi

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 yanvar 2007-ci il tarixli 515 sayılı Fərmanına əsasən "Azərbaycan Respublikasında güzəştli ipoteka kreditlərinin verilməsi Qaydaları" təsdiqlənmiş və güzəştli ipoteka kreditlərinin verilməsinə başlanılmışdır. Güzəştli kreditlər yalnız dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitlər hesabına verilir. Müvəkkil kredit təşkilatları tərəfindən güzəştli ipoteka kreditləri üzrə vətəndaşlardan müraciətlər qəbul olunaraq, müvafiq resursun ayrılmasına dair razılıq üçün rəsmi şəkildə Fonda göndərilir. Fond tərəfindən daxil olan müraciətlərin qeydiyyatı aparılır və bu müraciətlərə cari ilin dövlət büdcəsində nəzərdə tutulmuş müvafiq vəsaitlər çərçivəsində növbəlilik nəzərə alınmaqla baxılır. Növbəti ilin dövlət büdcəsi təsdiq olunduqdan sonra AİF tərəfindən güzəştli ipoteka kreditləri ilə bağlı borcalanların MKT-yə müraciət tarixi üzrə MKT-lərə müvafiq resursun ayrılmasına dair bildiriş ünvanlanır. Dövlət büdcəsindən ayrılmış vəsaitlərin daha səmərəli istifadəsini təmin etmək məqsədilə hər bir borcalan üzrə verilmiş razılıqların müddəti 4 (dörd) ayadək məhdudlaşdırılır. Müəyyən olunmuş müddət ərzində müvafiq kredit verilmədikdə, verilmiş razılıqda göstərilmiş limit məbləği ləğv edilir və Fond tərəfindən növbəlilik qaydasında digər borcalana verilir. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə güzəştli ipoteka kreditlərinin alınması üçün verilmiş razılıqların ümumi dəyəri 42,654,948 AZN (2010: 25,501,948 AZN) təşkil edir.

21 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

(a) Nəzarət əlaqələri

Dövlətin adından Fondun fəaliyyətinə ümumi nəzarəti Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı həyata keçirir.

(b) Rəhbərlik ilə əməliyyatlar

31 dekabr 2011 və 2010-cu il tarixlərində bitən il üçün kadr xərclərinə daxil olan cəmi müəvəzələndirmə aşağıdakı kimidir:

	2011 AZN	2010 AZN
Rəhbər işçilərin əmək haqqı və digər ödənişləri	249,929	206,040

(c) Dövlətlə əlaqədar müəssisələrlə əməliyyatlar

Fond dövlətə məxsus müəssisədir və adi biznes fəaliyyəti zamanı müxtəlif dövlət təsisatlı şirkətlərlə əlaqədə olur. Dövlət tərəfindən idarə olunan şirkətlərlə əhəmiyyətli əməliyyatlara: yenidən maliyyələşdirilmiş ipoteka kreditləri, faiz gəlirləri, Bakı Fond Birjasının listinqində olan buraxılmış qiymətli kağızların xidmətindən yaranan haqq və komissiya xərcləri aiddir.

21 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar (davamı)

(d) Digər əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar

Digər əlaqəli tərəflərlə dövlət tərəfindən nəzarət olunan və dövlət təsisatlı müəssisələr aiddir. 31 dekabr 2011-ci il tarixinə digər əlaqəli tərəflərlə qalıqlar və orta faiz dərəcələri və 31 dekabr 2011-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və ya zərər məbləğləri aşağıdakı kimidir:

	Azərbaycan Hökuməti		Dövlət təsisatlı müəssisələr		Cəmi AZN
	AZN	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN	Orta faiz dərəcəsi, %	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat					
AKTİVLƏR					
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	2,232,031	-	-	-	2,232,031
Ödəniş tarixində saxlanılan investisiyalar	19,119,550	4.96%	-	-	19,119,550
İpoteka kreditləri					
- Əsas məbləğin qalığı	-	-	4,063,285	3.79%	4,063,285
- Dəyर्सizləşmə üzrə ehtiyat	-	-	(20,255)	-	(20,255)
ÖHDƏLİKLƏR					
Buraxılmış qiymətli kağızlar	3,112,000	3.00%	-	-	3,112,000
Mənfəət (zərər)					
Faiz gəlirləri	973,938	-	-	-	973,938
Faiz xərcləri	(98,738)	-	-	-	(98,738)
Həqiqi və komissiya xərcləri	(172,326)	-	-	-	(172,326)
Dəyर्सizləşmə üzrə zərər	(10,460)	-	-	-	(10,460)

21 Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar (davamı)

Digər əlaqəli tərəflərə dövlət tərəfindən nəzarət olunan və dövlət təsisatlı müəssisələr aiddir. 31 dekabr 2010-ci il tarixinə digər əlaqəli tərəflərlə qalıqlar və orta faiz dərəcələri və 31 dekabr 2010-ci il tarixində başa çatmış il üzrə əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlardan yaranan gəlir və ya zərər məbləğləri aşağıdakı kimidir:

	Azərbaycan Hökuməti		Dövlət təsisatlı müəssisələr		Cəmi AZN
	AZN	Orta faiz dərəcəsi, %	AZN	Orta faiz dərəcəsi, %	
Maliyyə vəziyyəti haqqında hesabat					
AKTİVLƏR					
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	1,032,012	-	-	-	1,032,012
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	14,996,729	-	-	-	14,996,729
İpoteka kreditləri	-	-	1,958,944	3.58%	1,958,944
- Əsas məbləğin qalığı	-	-	(9,795)	-	(9,795)
- Dəyərsizləşmə üzrə ehtiyat	-	-	-	-	-
PASSİVLƏR					
Buraxılmış qiymətli kağızlar	2,995,000	3.00%	-	-	2,995,000
Mənfəət (zərər)					
Faiz gəlirləri	464,858	-	-	-	464,858
Faiz xərcləri	(95,345)	-	-	-	(95,345)
Həqiqi və komissiya xərcləri	(94,600)	-	-	-	(94,600)
Dəyərsizləşmə üzrə zərər	(9,795)	-	-	-	(9,795)

Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatların nəticəsi olan qalıqların əksəriyyəti 1 ildən 5 ilədəkdir. Əlaqəli tərəflərlə əməliyyatlar əsasən təminatlıdır.

22 Maliyyə aktivləri və öhdəlikləri: ədalətli dəyərlər və mühasibat təsnifatları

(a) Mühasibatlıq təsnifatı və ədalətli dəyər

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2011-ci il tarixinə maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin balans qalıqları və ədalətli dəyərləri haqqında məlumat təqdim olunur:

AZN	Ödəniş tarixinədək saxlanılan	Kreditlər və debitor borcları	Digər amortizasiya olunmuş dəyər	Ümumi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	-	-	2,232,915	2,232,915	2,232,915
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	-	-	32,062,028	32,062,028	31,061,664
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	19,119,550	-	-	19,119,550	19,283,170
İpoteka kreditləri	-	278,078,357	-	278,078,357	282,942,600
	19,119,550	278,078,357	34,294,943	331,492,850	335,520,349
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	-	210,055,131	210,055,131	210,039,631
	-	-	210,055,131	210,055,131	210,039,631

Aşağıdakı cədvəldə 31 dekabr 2010-cu il tarixinə maliyyə aktivlərinin və maliyyə öhdəliklərinin balans məbləğləri və ədalətli dəyərləri haqqında məlumat təqdim olunur:

AZN	Ödəniş tarixinədək saxlanılan	Kreditlər və debitor borcları	Digər amortizasiya olunmuş dəyər	Ümumi balans dəyəri	Ədalətli dəyər
Pul vəsaiti və onun ekvivalentləri	-	-	1,032,557	1,032,557	1,032,557
Banklarda yerləşdirilmiş depozitlər	-	-	22,661,111	22,661,111	21,104,925
Ödəniş tarixinədək saxlanılan investisiyalar	14,996,729	-	-	14,996,729	15,109,977
İpoteka kreditləri	-	193,047,398	-	193,047,398	198,507,627
	14,996,729	193,047,398	23,693,668	231,737,795	235,755,086
Buraxılmış qiymətli kağızlar	-	-	132,131,138	132,131,138	131,613,009
	-	-	132,131,138	132,131,138	131,613,009

Ədalətli dəyərin hesablamaları maliyyə aləti müstəqil kommersiya əməliyyatında tərəflər qismində çıxış edən məlumatlı şəxslər arasında mübadilə oluna bildiyi məbləğini təxmin etmək məqsədinə xidmət edir. Lakin, qeyri-müəyyənlikləri və subyektiv mülahizəni nəzərə alaraq, ədalətli dəyər aktivlərin satışı və ya öhdəliklər üzrə hesablaşmanın aparılması çərçivəsində reallaşdırıla bilən kimi qəbul edilməməlidir.

Faiz dərəcələri və valyuta svopları kimi sırası və daha sadə maliyyə alətlərinin ədalətli dəyərini təyin etmək üçün Fond müşahidə olunan bazar məlumatları və rəhbərliyin mülahizəsini və qiymətləndirməsini tələb etməyən və ya az tələb edən geniş surətdə tanınmış qiymətləndirmə modellərindən istifadə edir. Qiymətli kağızlar bazarlarında listinqdə olan borc qiymətli kağızları və pay qiymətli kağızları, birjalarda alınıb-satılan derivativlər və faiz svopları kimi birjadankənar alınıb-satılan sadə derivativlər üçün müşahidə olunan qiymətlər və istifadə olunan modellər, qiymətli kağızlar, derivativlər və faiz svopları kimi sadə birjadankənar alınıb-satılan derivativlər üçün alınıb-satılan bazarlarda mövcuddur.

23 Hesabat dövründən sonra baş vermiş hadisələr

2 aprel 2012-ci il tarixində Fond İcraçı Direktorun qərarı əsasında hər birinin nominal dəyəri 1,000 AZN və illik faiz dərəcəsi 3% olmaqla 30,000 ədəd istiqraz buraxılışı üzrə emissiya qeydiyyatına alınmışdır. Buraxılmış ilk tranş, bu istiqrazların 3,000 sayından ibarət olmaqla, eyni tarixdə Bakı Fond Birjasında listinqə daxil olmuşdur.

- 2012-ci ilin birinci yarımili ərzində Fonda sosial ipoteka kreditlərinin maliyyələşməsi üçün Azərbaycan Respublikası Dövlət Büdcəsindən 20 milyon AZN vəsait ayrılmışdır.

2012-ci ildə Fondun vahid informasiya sisteminin ikinci modulu olan "Avtomatlaşdırılmış Baş Mühasibat Uçotu Sistemi" layihəsinin yaradılmasına başlanılmışdır. Modul daha geniş əməliyyat funksionallığı ilə yanaşı güclü idarəetmə və təhlükəsizlik funksiyalarına malikdir.

Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin 12 iyul 2012-ci il tarixli qərarı ilə "RoyalBank" ASC-nin lisenziyası ləğv olunmuş, Azərbaycan Respublikası Bakı 1 Saylı İnzibati-İqtisadi Məhkəməsinin 25 iyul 2012-ci il tarixli 2 iqt(81)-2410/2012 sayılı qətnaməsi ilə "RoyalBank" ASC müflis elan edilmiş, bununla bağlı iflas proseduruna başlanmışdır. Bununla əlaqədar olaraq Fondun yenidən maliyyələşdirdiyi ipoteka kreditləri üzrə "Royalbank" ASC tərəfindən ödənişlərin qəbulu və digər xidmətlərin göstərilməsi dayandırılmış və bu kreditlər xidmət olunmaq üçün digər müvəkkil kredit təşkilatlarına verilmişdir.